

Megalakult az Erdészeti Klímaadaptációs Fórum

Július 30-án megtartotta alakuló ülését az Erdészeti Klímaadaptációs Fórum, mely célul tűzte ki az Erdészeti Klímaadaptációs Stratégia és az alföldi térségekhez kapcsolódó Cselekvési Terv kidolgozását. A felelősségteljes előrelátás és a tervezés során olyan erdőket kell létrehozni, melyek túlélnek a klímaváltozás negatív hatásait, és valóban erdő lesz belőlük, ökoszisztéma-szolgáltatókat nyújtanak, és egyaránt szolgálják a természet védelmét, a talaj védelmét, a víz védelmét.

Mocz András, az Agrárminisztérium erdőért felelős helyettes államtitkára az ülésen rávilágított, hogy az erdők állapotának általános romlása európai jelenség, amelynek oka elsődlegesen az időjárási viszonyok jelentős megváltozása és ennek következtében az erdei talajok vízgazdálkodásának negatív irányú változása. A klímaváltozás negatív hatásai a magyar erdőket sem kímélik, a több éve tartó vízhiány miatt már annyira legyengült több erdőállományunk is, hogy megmentésük azonnali beavatkozásokat igényel.

A klímaváltozás hatásai jelentősen érződnek a hazai erdőállományokon. Példaként említette a DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt.-t, ahol elsősorban az erdei fenyő és a kocsányos tölgyesek pusztulása fedezhető fel. Az elpusztult állomány vonatkozásában az erdőgazdaságnak erdőfelújítási kötelezettsége keletkezik, ahol gondoskodniuk kell az új erdőről.

Az erdészeti klímakutatók előrejelzései alapján a hazai termőhelyi viszonyok néhány évtizeden belül olyan mértékben megváltozhatnak, hogy azok a jelenlegi erdőknek vagy általában a fás vegetációknak már nem biztosítanak életlehetőséget. Az erdők mint kiemelt nemzeti kincsünk megmentésére is kellő figyelmet kell tehát fordítani – tette hozzá.

Az Agrárminisztérium Erdőért és Földügyekért Felelős Államtitkárságának irányításával, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara szervezésében létrejött fórum a szakmai és tudományos szervezetek, az állami és magánszereplők, illetve a társadalmi szervezetek közreműködésével az erdőgazdálkodás klí-

maváltozáshoz való alkalmazkodását kívánja elősegíteni. Mocz András kiemelte, hogy vannak már kutatási hátterek, vannak adatok, vannak nemzetközi jó gyakorlatok, amiket szintén értékelni kell.

Az Agrárminisztérium Természetvédelemért felelős Helyettes Államtitkárságának képviselője a természetes szukcessziós folyamatok figyelembevételét kérte az alkalmazkodási tervezés során.

gyakorlati és stratégiai válaszokat, kialakítva végső soron az erdészeti ágazati klímaadaptációs stratégiát.

A csoportok – az elképzelés szerint – többek között a különösen sérülékeny termőhelyeken álló erdők helyzetének rendezésével, a hosszabb távon sérülékeny erdőtípusokkal, az elemzési és monitorozási rendszerek fejlesztésével, az erdészeti vízgazdálkodással, a vadhatás csökkentésével, a gazdasági fenntarthatóság kérdéseivel, valamint a szük-

A közös munka keretei: platform, munkacsoportok, rugalmasság

A fórumot levezető Szalai Károly (Nemzeti Agrárgazdasági Kamara) hangsúlyozta: az éghajlatváltozás kihívásai nem kezelhetők hagyományos eszközökkel. Egy olyan nyitott, rugalmas szakmai platform létrehozása szükséges, ahol a kutatási eredmények és a terepi tapasztalatok közvetlenül hasznosulhatnak.

Az Erdészeti Klímaadaptációs Fórum keretében munkacsoportok felállítására tett javaslatot, melyek a klímaváltozás erdőket érintő kihívásaira keresnek

séges szabályozási feladatokkal foglalkoznak. A munkacsoportokban széles körű szakmai együttműködés valósulhat meg, a gyakorlati tapasztalatok és a tudományos ismeretek összehangolásával.

Tudományos válaszok és gyakorlati javaslatok

Borovics Attila, a Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézet (SOE ERTI) főigazgatójának bevezető gondolatai szerint a klímaváltozás olyan sebességgel zajlik, hogy a természetes alkalmaz-

kodási folyamatok önmagukban nem elegendők. Aktív emberi beavatkozásra van szükség, amit egy iteratív, terepi kísérleteken alapuló tanulási folyamat hatékonyan támogat.

Előadásában széleskörű, több pontból álló javaslati csomagot ismertett, amely többek között a genetikai diverzitás növelését, a szaporítóanyag-fejlesztést, a támogatott migráció alkalmazását és a vadállomány szabályozását is tartalmazza.

A SOE ERTI ehhez olyan, már létező döntéstámogató rendszereket is kínál, mint például a *SiteViewer* és a *TEMRE* (Távérzékelésen alapuló Erdőállapot Monitorozó Rendszer).

A gyakorlat sokszor előrébb jár, mint a szabályozás

Az erdőgazdálkodók visszajelzései szerint az alkalmazkodás a mindennapi gyakorlatban már megkezdődött, nem mindig tudatos választásként, hanem a változásokra adott kényszerű válaszként. Ennek során a gazdák gyakran úgy érzik, a jogszabályi környezet és az adminisztratív akadályok hátráltatják őket.

Ripszám István vezérigazgató (Mecsekerdő Zrt.) arról számolt be, hogy a Mecsekben kiszáradó bükkösök helyére – tekintettel a megváltozott és várhatóan még tovább változó klímára – mozaikosan elegyített állományokat telepítenek természetes felújítással. A hatékony és eredményes adaptáció érdekében sürgette a gyakorlati tudás megszerezését és visszacsatolását a döntéshozók felé, különösen a támogatások tervezése során.

Több hozzászólás is rávilágított a kisparcellás erdőgazdálkodás nehézségeire: a lassú ügyintézés, a célzott tanácsadás hiánya és a nem kellően mo-

tiváló támogatási rendszer miatt sokan elbizonytalanodnak.

Dombóvári Dénes és *Ódor József* a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége (MEGOSZ) részéről világos és kiszámítható kompenzációs rendszer kialakítását sürgette, különösen a magánerdők esetében.

A felmerülő erdőfenntartási tevékenységek végrehajtására reálisan akkor lehet számítani, ha azok gazdasági fenntarthatósága biztosított, azaz az erdőgazdálkodás kompenzációkkal kiegészített bevételei fedezetet biztosítanak a felmerülő költségekre és a folyamatban résztvevők megélhetésére.

A prioritási sorban élen az Alföld

Az Alföldi Erdőkért Egyesület képviselőjében *Raisz Árpád* hangsúlyozta, hogy kerülni kell a párhuzamos munkát, és erősíteni kell az együttműködést, különösen a helyi kezdeményezések országos szintű becsatornázásával. Felhívta a figyelmet a túltartott nagyvadállomány súlyos problémájára, amely – minden technológiai erőfeszítés ellenére – komolyan veszélyezteti az erdősítések sikerét.

Oktatás, szemléletformálás, társadalmi elfogadottság

A fórumon elhangzottak alapján világgossá vált: az erdők jövője nemcsak a szakemberek ügye. A társadalmi támogatás elnyeréséhez és az átállás erőforrásigényének elfogadtatásához célzott kommunikációra, oktatásra és szemléletformálásra van szükség.

A Soproni Egyetem ehhez tudásbázist és oktatási kapacitást kínál, az Országos Erdészeti Egyesület pedig a különféle szakosztályai tudásának koordinált összefogásával tudna szakmai támogatást nyújtani a fórum munkájához.

A WWF az indirekt társadalmi hasznok és a természetes alkalmazkodási folyamatok szerepére hívta fel a figyelmet, hangsúlyozva az adaptáció fokozatosságát, alázatosságát és helyspecifikusságát.

Közös stratégia – közös felelősség

A fórumon a NAK bemutatta a készülő EKS – egy lehetséges – tartalmi vázát, amely a 2016-os Nemzeti Erdőstratégiát kiegészítve nyújthat iránymutatást a gyakorlati erdőgazdálkodóknak. Ennek során elhangzott: a stratégia nem lehet kizárólag elméleti eszmefuttatás, csak akkor lesz hatékony, ha valódi, működő – helyi szinten is értelmezhető – válaszokat kínál minden erdőgazdálkodó számára.

Luzsi József, a NAK alelnöke hangsúlyozta, hogy az erdőgazdálkodás jövője közös ügy, amelyben minden szereplőnek kompromisszumkészséget kell tanúsítania. Felhívta a figyelmet arra, hogy a természet változásaihoz kell alkalmazkodni, nem pedig merev szabályokhoz, ezért rugalmasabb jogszabályokra és üzemtervezésre van szükség. Kiemelte, hogy a klímaváltozás miatt pusztuló erdők felújítása nem lehet kizárólag a magánerdő-gazdálkodók terhére, ehhez állami támogatás kell.

Végül – az esemény zárásaként – mindenkit együttműködésre, alázatra és gyakorlati megoldások keresésére buzdított, hogy olyan klímaadaptációs terv szülessen, amely a magyar erdők javát szolgálja.

Az irány egyértelmű: alkalmazkodni kell, és ezt csak közösen lehet. A fórumon elindult közös gondolkodás megalapozhatja azt a szakmai együttműködést, amely biztosítja, hogy a magyar erdők a jövőben is betölthessék klímavédelmi és ökoszisztéma-szolgáltató szerepüket – immár az új kihívásokhoz igazodva, megerősödve.

A résztvevők egyetértettek abban, hogy a legtöbb esetben van lehetőség az erdők alkalmazkodóképességének javítására. Kulcsfontosságú lehet az erdők természetességi állapotának helyreállítása vagy olyan faállományok kialakítása, amelyek a megváltozott klímikus viszonyok mellett várhatóan nem pusztulnak ki, és képesek az erdei életközösségek életfeltételeit fenntartani.

Szerkesztette-referálta: **Nagy László**

Forrás: **AM Sajtóiroda, NAK Erdészet**

Illusztráció: **Horváth Ferenc,**

HUN-REN ÖK

Fotók: **NAK, EESZT**

